Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	24 september 2024
Portefeuille(s)	Duurzaamheid, Energietransitie en Circulaire Economie, Financiën
Portefeuillehouder(s):	Dirk de Jager, Hester van Buren
Behandeld door	Directie Facilitair Bureau, Green Office (greenoffice@amsterdam.nl); Directie Financiën en Inkoop.
Onderwerp	Voortgang gebruik Toepassingsregel Duurzame investeringen en interne CO_2-beprijzing en afdoening motie 667accent.23 van het lid Havelaar van het CDA

Geachte leden van de gemeenteraad,

In deze raadsinformatiebrief informeren we u over de voortgang van het gebruik van de Toepassingsregel Duurzame Investeringen. In de vergadering van uw commissie Duurzaamheid en Circulaire Economie van 13 april 2023 is de Toepassingsregel Duurzame Investeringen behandeld. In de bijbehorende raadsinformatiebrief is aangekondigd dat we u zouden informeren over het gebruik van deze Toepassingsregel en de voortgang van interne CO_2-beprijzing in de gemeentelijke organisatie.

In deze raadsinformatiebrief wordt ook een motie over interne CO_2-beprijzing afgedaan. In de vergadering van 29 november 2023 heeft uw raad bij de behandeling van ‘Onze stad van morgen’ motie 667accent.23 van raadslid R.B. Havelaar van het CDA aangenomen. Daarin wordt het college gevraagd om te onderzoeken of we de interne grens voor CO_2-beprijzing kunnen verlagen van € 1 miljoen naar de Europese aanbestedingsgrens.

Doel en achtergrond

De gemeente Amsterdam zet zich actief in voor een duurzame toekomst. De raadsbrief ’Onze stad van morgen’ benoemt de ambities en strategieën van de gemeente Amsterdam om een duurzame toekomst te realiseren. Het document benadrukt de urgentie van klimaatactie en de noodzaak om toe te werken naar een circulaire en klimaatbestendige stad. Belangrijk uitgangspunt hierbij is het principe ‘Duurzaam, tenzij’ dat de gemeente hanteert bij alle besluitvorming en uitvoering. Daarbij kiezen we voor duurzaam, tenzij andere kaders dit niet toelaten. Duurzaam opdrachtgeverschap sluit hierbij aan.

In april 2023 is de Toepassingsregel Duurzame Investeringen (hierna: Toepassingsregel) gewijzigd. Een belangrijk onderdeel hiervan is de interne CO_2-prijs. Wereldwijd wordt CO_2-beprijzing steeds meer toegepast en er is consensus dat dit een effectieve manier is om klimaatdoelen te halen[1].

[1] O.a. De Nederlandsche Bank pleit voor een betere beprijzing van de CO_2-uitstoot: er moet aan meer CO_2-uitstoot een prijskaartje komen te hangen en de prijs moet omhoog. Bron: https://www.dnb.nl/groene-economie/co2-beprijzing/

Omdat CO_2-beprijzing bij investeringsbeslissingen in gemeentes nog maar weinig wordt toegepast is het extra van belang om zowel het gebruik van de Toepassingsregel als het instrument van CO_2-beprijzing te monitoren en waar nodig bij te sturen.

In deze brief presenteren we de belangrijkste bevindingen van het voortgangsonderzoek en doen we voorstellen voor aanpassingen. Vervolgens lichten we het gebruik van CO_2-beprijzing bij inkooptrajecten en de inzet van het instrument 'true pricing' toe. Tot slot gaan we in op een mogelijke verlaging van de grens voor het toepassen CO_2-beprijzing.

In Bijlage 1 lichten we de verschillende trajecten en instrumenten die gericht zijn op duurzaam opdrachtgeverschap kort toe.

Belangrijkste bevindingen

Het algemene beeld is dat de Toepassingsregel en interne CO_2-beprijzing nog maar incidenteel gebruikt worden en daarmee zijn de effecten nog maar beperkt. Er zijn wel enkele succesvolle toepassingen, zoals bij de investeringen in nieuwe ponten en bij Programma Bruggen en Kademuren. Ook bij Sport en Bos is bij diverse investeringen gebruik gemaakt van CO_2-beprijzing. En bij enkele projecten worden voorbereidingen getroffen om CO_2-beprijzing, inclusief de CO_2-uitstoot als gevolg van materiaalgebruik, toe te gaan passen.

Waar het instrument CO_2-beprijzing is toegepast, is het nuttig gebleken. We zien dat CO_2-beprijzing de mogelijkheid biedt om een betere duurzaamheidsafweging te maken tussen projectalternatieven. De redenen waarom de Toepassingsregel en het instrument interne CO_2-beprijzing in de huidige opzet nog niet voldoende gebruikt worden, zijn vooral:

- De toepassing voor de gebruikers is nog vrij complex en wordt te weinig gefaciliteerd, waardoor de drempel voor de gebruikers hoog ligt;
- Het is nog te weinig bekend in delen van de gemeentelijke organisatie die betrokken zijn bij investeringsvoorstellen;
- Het gebruik ervan is nog niet voldoende organisatorisch verankerd. Er is bijvoorbeeld nu nog te weinig sturing en toetsing m.b.t. ingediende investeringsvoorstellen.

Een andere constatering is dat een deel van de opdrachten die de gemeente verstrekt niet onder de reikwijdte van de Toepassingsregel vallen. Het betreft opdrachten die niet voortkomen uit een investeringsaanvraag, zoals bijvoorbeeld de lasten voor onderhoudsprogramma's.

Voorgenomen aanpassingen

Naar aanleiding van de hiervoor genoemde bevindingen stellen we de volgende aanpassingen voor om duurzaamheid beter een plek te geven in investeringskeuzes en efficiënter gebruik te maken van de CO_2-beprijzing:

- We geven een meer praktische invulling aan de Toepassingsregel. Dit doen we door een toegankelijke en maatgerichte aanpak mogelijk te maken met bijvoorbeeld een rekentool, een verbeterde instructie en praktische voorbeelden op intranet. De

aangepaste instructie en het hulpaanbod worden ook breder gecommuniceerd in de gemeentelijke organisatie;
- Extra aandacht geven aan het benodigde veranderproces van de ambtelijke organisatie en vastleggen van taken die voor de uitvoering en sturing van belang zijn;
- De reikwijdte verbreden door de uitgangspunten voor duurzaam investeren en CO_2-beprijzing ook te hanteren voor opdrachten die niet voortkomen uit een investeringsaanvraag. Een aanknopingspunt hierbij is de verdere uitwerking van het principe 'Duurzaam tenzij' in alle besluitvorming en uitvoering van de gemeente.
- In de toekomst het proces blijven monitoren en waar mogelijk verbeteren.

CO_2-beprijzing bij inkooptrajecten en inzet instrument 'true pricing'

Ook bij aanbestedingen kan CO_2-beprijzing gebruikt worden om de CO_2-uitstoot mee te laten wegen in de keuze. Een van de mogelijke manieren om dit te doen is door CO_2-prijs als een gunningscriterium toe te passen. Deze methode hebben we nog niet gebruikt in de gemeente Amsterdam. Als eerste stap wordt in een pilot de CO_2-prijs toegepast bij een aanbesteding. Deze pilot wordt gedaan in het kader van het initiatiefvoorstel 'Geef het goede voorbeeld en betaal de echte prijs'. Dit voorstel is begin 2024 door het lid Hofland ingediend en is erop gericht om te experimenteren met true pricing bij aanbestedingen.

True pricing is te beschouwen als een uitgebreide versie van CO_2-beprijzing. Op dit moment is het berekenen van de echte prijs nog duur en niet eenduidig. Het streven is om de huidige CO_2-beprijzing stapsgewijs uit te breiden naar het beprijzen van andere duurzaamheidsaspecten.
Een belangrijke stap daarbij is de voorgenomen beprijzing van de indirecte CO_2-uitstoot van ingekochte materialen omdat juist dit veel impact heeft op de CO_2-uitstoot (zie o.a. de Monitor Circulaire Economie). De in deze brief voorgestelde verdere aanpak voor duurzaam investeren is te beschouwen als een tussenstap naar true pricing.

Eventuele verlaging grens voor toepassen CO_2-beprijzing

Motie 667accent.23 vraagt om het verlagen van de grens voor het toepassen van CO_2-beprijzing bij investeringen van € 1 miljoen naar de Europese aanbestedingsgrens. Een aandachtspunt hierbij is dat er niet één Europese aanbestedingsgrenswaarde is. De grenswaarde verschilt per inkoopcategorie. Bij aanbestedingen in het fysieke domein is die grens zelfs hoger dan de nu gehanteerde grens van € 1 miljoen voor CO_2-beprijzing. We interpreteren de motie als de wens om bij méér investeringen de CO_2-prijs (en andere duurzaamheidsaspecten) mee te nemen door de grens van € 1 miljoen te verlagen.

Bij CO_2-beprijzing maken we een afweging tussen de inspanningen die ervoor nodig zijn en de ermee te behalen resultaten. Van de investeringen bij de Voorjaarsnota 2024 had maar 1,3% van het totale investeringsbedrag betrekking op aanvragen van minder dan een € 1 miljoen. Dit is een relatief laag bedrag met beperkte impact. Het is de vraag of de extra inspanningen opwegen tegen het beperkte rendement bij kleinere projecten.

We blijven vooralsnog de grens van € 1 miljoen hanteren. We stellen voor om eerst de focus te leggen op de grotere projecten om daarmee veel resultaat te boeken. In 2025, uiterlijk 1 januari 2026, laten we de raad weten wanneer we de grens verlagen of loslaten.

Het college beschouwt de motie 667accent.23 hiermee als afgehandeld.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Hester van Buren
Wethouder
Financiën

Dirk de Jager
Wethouder
Duurzaamheid

LET OP: de handtekeningen mogen NOOIT op een bladzijde zonder verdere tekst staan.

Bijlagen
Bijlage 1. Overzicht van trajecten en instrumenten gericht op duurzaam opdrachtgeverschap.